

Fremsat den 11. februar 2021 af Anni Matthiesen (V), Marlene Ambo-Rasmussen (V), Hans Andersen (V), Stén Knuth (V),
Sophie Løhde (V) og Troels Lund Poulsen (V)

Forslag til folketingsbeslutning

om en ny forsøgsordning for udvidede frikommuneforsøg på en række velfærdsområder

Folketinget pålægger regeringen inden den 1. maj 2021 at fremsætte et lovforslag, hvori der oprettes en ny forsøgsordning med udvidede frikommuneforsøg. Denne nye udvidede frikommuneforsøgsordning skal medføre, at alle 98 kommuner i Danmark skal kunne ansøge om at gennemføre konkrete forsøgsforløb inden for et eller flere velfærdsområder efter eget valg, eksempelvis dagtilbuds-, folkeskole-, ældre-, beskæftigelses-, social-, kultur-, fritids-, teknik-, miljø- og klimaområdet.

Bemærkninger til forslaget

Baggrund for forslaget

Borgerlige partier har været drivkraften for igangsættelsen af frikommuneforsøg i landets kommuner.

Med finanslovsaftalen for 2011, som blev indgået mellem Venstre, Det Konservative Folkeparti, Dansk Folkeparti og Kristendemokraterne, blev det besluttet at igangsætte de første forsøg med frikommuner i Danmark. Ambitionen var dengang, at frikommuneforsøgene skulle resultere i konkrete erfaringer, der kunne inspirere til nytænkning af den kommunale opgavevaretagelse og til afbureaukratisering af statslige regler. Siden hen har der været iværksat en række forskellige frikommuneforsøg.

Evalueringen af det første frikommuneforsøg viste, at ordningen har skabt en bedre ressourceudnyttelse og effektivitet i kommunerne, og at gevinsten er blevet brugt til at forbedre kvaliteten af servicen over for borgerne («Hovedrapportslut-evaluering af Frikommuneordningen», KL og Social- og Indenrigsministeriet, 2016). Desværre valgte den nuværende socialdemokratiske regering at droppe den tredje og nye runde af frikommuneforsøg for perioden 2019 til 2023. Forslagsstillerne mener, at der fortsat er et behov for at gå nye veje til at afbureaukratisere, effektivisere og udvikle kvaliteten og forbedre styringen i den offentlige sektor. Frikommuneforsøg kan lede til nye måder at gøre tingene på med henblik på at sikre mere kvalitet for pengene og mere tid til kernevelfærden i landets kommuner – til gavn for både borgere og medarbejdere.

Ved Folketingets åbning den 6. oktober 2020 fremlagde statsminister Mette Frederiksen et forslag om, at regeringen i foråret 2021 vil indgå såkaldte velfærdsaftaler med kun 7 af landets 98 kommuner. Idéen bag regeringens forslag trækker i vid udstrækning paralleller til tidligere frikommuneforsøg. Men forsøget er begrænset til meget få kommuner på landsplan, der kun kan deltage på et enkelt område hver. De 98 kommuner har heller ikke fået frihed til selv at kunne melde sig på banen og ansøge, da de 7 kommuner på forhånd var udvalgt fra centralt hold.

Forslagsstillerne mener, at det er alt for snævert kun at give 7 ud af landets 98 kommuner mulighed for større lokalt handlerum på et enkelt udvalgt område. Forslagsstillerne mener, at alle landets kommuner skal have langt større frihed til selv at finde nye og effektive løsninger på at mindske det regeltyranni og bureaukrati, som har grebet om sig. Der er behov for i langt større grad at give plads til at bringe medarbejdernes faglighed bedre i spil, således at hovedfokus er på kvaliteten og ikke på unødvendigt bureaukrati og regulering. En hovedprioritet for forslagsstillerne er, at borgerne får mest mulig velfærd, frit valg og grøn omstilling for pengene.

Udvidede frikommuneforsøg: Frisættelse af en række kommuner på nye og flere velfærdsområder

De borgerlige partier har tidligere gennemført frikommuneforsøg med stor succes, og som har opnået betydelige afbureaukratiserings- og effektiviseringsgevinster. Den succes ønsker forslagsstillerne nu at udbygge i form af nye udvidede frikommuneforsøg baseret på frihed, tillid og sund fornuft. De nye udvidede frikommuneforsøg skal etableres på en enkel og ubureaukratisk måde, således at det vil være nemt for kommunerne at ansøge om at gennemføre konkrete forsøgsforløb.

Forslagsstillerne foreslår derfor at igangsætte udvidede frikommuneforsøg på en lang række velfærdsområder såsom dagtilbuds-, folkeskole-, ældre-, beskæftigelses-, social-, kultur-, fritids-, teknik-, miljø- og klimaområdet.

Herved får alle landets kommuner mulighed for at blive sat mest muligt fri af statslig regulering på et eller flere områder med henblik på at give langt større lokalt handlerum til at udvikle velfærden og opgaveløsningen. Alle kommuner vil få friheden til at forbedre kvaliteten af servicen over for deres borgere, og erfaringerne fra forsøgene vil efterfølgende kunne bruges til at forbedre velfærden i hele Danmark.

Forslagsstillerne foreslår konkret, at alle kommuner skal have mulighed for at ansøge om at blive en del af en ny udvidet frikommuneforsøgsordning på et eller flere områder efter eget valg. Kommunerne skal selv kunne vælge, om de ønsker at blive sat fri på et eller flere områder. Folketinget forpligter sig til i videst muligt omfang at sætte kommunerne fri af statslig regulering på de ansøgte områder, mens de deltagende kommuner omvendt forpligter sig til at gennemføre en markant frigørelse fra kommunal regulering, dog uden at fjerne borgernes frie valg. Borgernes retssikkerhed skal sikres efter nærmere fastsatte kriterier, således at der ikke kan ansøges om forsøg, som ophæver eller tilsidesætter borgernes retssikkerhed.

Aftalepartierne bag den nye forsøgsordning skal endvidere være enige om, at der i fællesskab med deltagerkommunerne skal kunne foretages en opfølgning på erfaringer og resultater med forsøgene, som skal kunne bruges som inspiration til at tegne fremtidens offentlige sektor.

Det er målet, at alle landets kommuner i løbet af foråret 2021 skal kunne ansøge om at blive en del af det nye udvidede frikommuneforsøg på et eller flere områder efter eget valg.

Herigennem bliver kommunerne sat mest muligt fri af statslig regulering.

Skriftlig fremsættelse

Anni Matthiesen (V):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om en ny forsøgsordning for udvidede frikommuneforsøg på en række velfærdsområder.

(Beslutningsforslag nr. B 156)

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.